

נוסח לא מתוקן

פרוטוקול מס' 255
מישיבת ועדת הכספים

יום ב', כ"ד בשבט התשמ"ו - 3.2.86, שעה 10.00

נ כ ח ו :

חברי הוועדה:

- י. כהן - ממלא-מקום היושב-ראש
- א. אבוחצירא
- י. ארידור
- י. ארצי
- מ. בר-און
- פ. גרופר
- ד. דנינו
- א. ויינשטיין
- א. ורדיגר
- י. מצא
- ע. סולודר
- ש. עמר
- י. צבן
- ח. קופמן
- ח. רמון
- מ. שטרית
- א. שלום
- ג. שפט
- ד. חיכון

- א. קרטנר - מזכיר הוועדה
- א. דמביץ - היועץ המשפטי לוועדה
- ס. אלחנני - יועצת כלכלית

מוזמנים:

- י. ברוך - הממונה על הכנסות המדינה
- י. רבינוביץ - נציג מס הכנסה
- מ. ברקת - מנהל המכס ומס ערך מוסף
- א. אלקינד
- י. גבאי
- י. ארד
- י. בוק
- מ. דר-זיו
- י. אברמסון

האוצר -

מ. איזנברג

קצרנית:

1026

(נתקבל ביום 14.2.86)

הצעות לסדר-היום
הצעת התקציב לשנת 1986 - אומדן ההכנסות

סדר-היום:

הצעות לסדר-היום

היו"ר י. כהן:

אני פותח את ישיבת הוועדה.
הצעה לסדר-היום לחברת-הכנסת עדנה סולודר.

ע. סולודר:

אני מבקשת להעלות לדיון בוועדה דרכי גביית מס הכנסה נוכח
התנגדותו של ראש עיריית הרצליה לפעולתם של פקחי מס הכנסה בעיר הרצליה.

היו"ר י. כהן:

דיון זה אפוא לקיים במסגרת הדיון על אומדן ההכנסות בתקציב המדינה.

ע. סולודר:

האזנתי לשיחה שנערכה ברדיו עם ראש עיריית הרצליה והממונה על
הכנסות המדינה, ואני חושבת שהדברים שנאמרו בשיחה זו מחייבים דיון בוועדה.
לפני מספר חדשים ביקרנו קשות את נטורי קרתא, שלא נתנו לאנשי מס הכנסה
להכנס לזכוונת מאה-שערים. אני מבקשת שיובהר לנו מה הם הנהלים ומה ייעשה
בנושא.

מ. בר-און:

אני רציתי להעלות אותו נושא. נדמה לי שוועדת הכספים חייבת לתת
דעתה על הנושא ולו מהסיבה שהיא המפצירה במינהל הכנסות המדינה להרחיב
אח בסיס המס ולהלחם בהון השחור. כאשר מינהל הכנסות המדינה עושה זאת,
בא ראש עיר שחושב שהוא שריף מהמאה שעברה ומרשה לעצמו לנהוג בצורה חוליגנית.

י. צבן:

אני מבקש שלא לערב נושא המאבק בהון השחור ומסקנות ועדת-צרפתי
בפרשת שומר החוק הידוע אלי לנדאו, אלא לייחד דיון על הנושא. יכול להיות
שדרושה חקיקה שתבהיר ללא צל של ספק, שפקחי מס הכנסה רשאים לנהוג כפי
שהם נוהגים.

ח. רמון:

היועץ המשפטי לממשלה קבע שהתנהגותו של ראש העיר אלי לנאו
היא בניגוד לחוק.

י. צבן:

אני מבקש שניתן כל הגיבוי למינהל הכנסות המדינה.

י. ארצי:

אני מציע שמינהל הכנסות המדינה יפנה למשטרה. יש עוד ראשי
ערים במדינה וכל ראשי הערים חוצים להיות פופולריים. לכן צריך להעמיד

את מר לנדאו לדין על שהוא מפר את הסדר ולוקח את החוק לידי. אני מציע
למשדד האוצר ימצא את הדרך להגיש תלונה כחוק נגד מר לנדאו.

ד. תיכון:

גם אני עקבתי אחרי השיחה ברדיו ולא מצאתי את הממונה על המדינה
חקיף מספיק. אבל יחד עם זאת אי אפשר להתעלם מהטיעון של אלי לנדאו, שגם
הממונה על הכנסות המדינה לא חלק עליו, שאסור לעשות בדיקות בדרך שהן
נעשות לגבי חובות למס הכנסה. בנושא זה הממונה על הכנסות המדינה הסכים
עם מר לנדאו.

י. ברון:

לא מדוייק.

ד. תיכון:

כיוון שהנקודה לא הובהרה, מן הדין שתובהר.

היו"ר י. כהן:

אני חושב שהנושא מחייב דיון רציני בוועדה. אבל אם אנו רוצים
למצות את הנושא, עלינו להזמין גם את מר לנדאו וגם את הממונה על הכנסות
המדינה - - -

י. ברון:

חס וחלילה.

היו"ר י. כהן:

אלא אם יש לכם עמדה ברורה בנושא.

י. ברון:

יש.

ח. רמון:

יש עמדה ברורה של היועץ המשפטי לממשלה.

י. ברון:

אני מבקש להפריד בין שני נושאים. יש הנושא של הפרעה לעובד
ציבור במלוי תפקידו. אם אזרח, יהא אשר יהיה, מהאזרח הכי קטן ועד ראש
הממשלה, חושב שעובד ציבור אינו ממלא תפקידו כראוי או מפר את הוראות
החוק, הדרך היא לפנות למטרה או ליועץ המשפטי; הדרך איננה להפריע
לו במילוי תפקידו. אינני מאמין שטר המטרה היה נותן לשוטרי להסתלק במקרה
כזה. לכך הדבור הוא חמור. ואנו התראנו על כך בעקבות המפגש הראשון
בין נציגי רשויות המס ובין ראש הרשות המקומית כאשר הוצב המחסור לראשונה
לפני חודש וחצי. אנחנו העברנו את הנושא על כל היבטיו ליועץ המשפטי לממשלה
וביקשנו חוות דעתו אם פעלנו כדין ואם לא פעלנו כדין, ואם פעלנו כדין
היה מחובתו לטפל בנושא של הפרעה. נוסף לזה רצינו לדעת אם אנו פועלים
כדין.

ד. תיכון:

מה הייתה חשבתו של היועץ המשפטי לממשלה?

י. ברון:

עד היום לא קבלנו חטובה.

לגופו של ענין יש שני נושאים נפרדים שאין ביניהם ולא כלום,
ובציבור, כולל העתונות, יש ערוב מושגים לגביהם. יש מחסומים סטנדרטים
הקיימים מאז ומתמיד לבדיקה חשבונות מס ותעודות מסלוח. החידוש הוא רק
בתכיפות הצבתם של המחסומים ובהיקף, שגידולו נתאפשר כתוצאה מקליטת 300
עובדים חדשים לפעולות מסוג זה. אבל זה איננו חידוש. מאז ומתמיד אנו

מיוזם על-פי פקודת מס הכנסה ועל-פי פקודת המכס וחוק מסערי מוסף לערוך בדיקות בשטח אם סחורות מובלות עם חשבונית מס ותעודת משלוח. יתרה מזו, יש תעודת משלוח תקנית עליה אריכה להיות מצויינת שעת ניפוק התעודה. זה דבר חדש הקיים שנתיים-שלוש. מדוע חשובה שעת הנפקת התעודה? כי קיימת אפשרות לקחת 100 זוגות נעלים בשעה 10.00, ובשעה 12.30 להעביר טוב אותם 100 זוגות נעלים ובשעה 15.30 טוב להעביר אותם 100 זוגות נעלים, וכך בתעודת משלוח אחת להעביר 3 פעמים אותם 100 זוגות נעלים. אם התעודה הונפקה ביוע 10.00 והוא נבדק בשעה 14.00, הוא צריך לתח הסבר איפה היה מיוע 10.00. בדיקות אלו קיימות, כפי שאמרתי, מאז ומתמיד. והלחץ עכשו יותר גדול כי יש לנו יותר כוח אדם, ולכן יש תוצאות. עושים בדיקות כאלה באזורי התעשייה או אפילו כאשר מטאיות חוזרות עם מיכלים ריקים. בדיקות אלו מתבצעות כהלכה.

לפני זמן לא רב התחלנו בנושא אחר שהוא מחסום גבייה באמצעות עצירת רכב. גם המכס וגם מס הכנסה עושים מזמן לזמן מחסום גבייה. ומהו מחסום גבייה? קודם שולחים לאיש חשבון, אחר-כך שולחים התראה, אחר-כך שולחים התראה לפני עיקול, אחר-כך שולחים הודעה עיקול לבית, אחר-כך שולחים הודעה עיקול לבנק. ואז מתברר שיש אובר-דרפט. אחר-כך באים הביתה עם צו העיקול, ומתברר שמה שניתן לעקל אינו עומד ביחס לסכום החוב. נכון שכתוצאה מפעולות אלו יש חלק הבאים להסדיר חובותיהם. אבל יש כאלה שאינם באים. ואז כאשר אתה עוצר אותו במחסום ולוקח את המכונית - - -

י. רבינוביץ:

זה חמיד על-יד תחנת אוטובוס.

י. ברוך:

לייד המחסום יש פקח שמחזיק בידיו רשימה של ייספרי המכוניות לפי המספר הסדורי. כיוון שהוא אינו יכול לזהות את המספר במהירות, עושים בי-פס ואז מאיט הנהג את הנסיעה ואפשר לזהות את המספר. והאמת היא שמחוך 100 כלי רכב, אינני יודע אם עוצרים חמישה.

אני מתלבט בשאלה, האם יש לנו סמכות לעשות פעולה זו או לא. על כן פניתי ליועץ המשפטי לממשלה וביקשתי חוות דעת, כי בין היועצים המשפטיים באוצר יש כאלה האומרים שיש לנו סמכות ויש כאלה האומרים שאין לנו סמכות. האפקטיביות של הפעולה היא עצומה. קבלנו תגובות בנושא זה מעורכי דין, מהאגודה לזכויות האזרח ומאזרחים. חלק טוענים: מה זאת אומרת אתה עוצר אותי בדרך, אני לא חייב לך. חלק אומר: כל הכבוד שאתה עוצר ומטריד אותי חיים, כי אז אני יודע שאתה עוצר את זה שחייב, ולא רק אני "פרייער" שמטלם מסים. יש לעניין פנים לכאן ולכאן.

מרגע שעלה הספק, ניתנה הוראה שלא לעשות מחסומי גבייה עד שחניחן חוות הדעת של היועץ המשפטי לממשלה. אם חוות הדעת תהיה שלילית, נשקול תיקון בחוק. כמובן, יש אמצעים אחרים לגבות את המס. אפשר ללכת לביתו של האדם ועל-יד הבית לעקל את המכונית. אבל אז חולייה שעושה במכה אחת 20 פעולות, חעשה רק ארבע פעולות.

באשר לדברים שנאמרו בשיחה ברדיו עם לנאצ, אתם יודעים שאני

אוהב להיות ישר ואתם מתארים לעצמכם מה עובר עלי כאשר קורה דבר כזה כפי שקרה בהרצליה, - ואינסטינקטיבית אינני יכול לסמפט אדם שעושה לי דבר כזה, אבל יחד עם זה אני חייב להיות ישר והיושר והצדק מחייבים אותי לומר שאלי לנדאו נתפס לטעות. כאשר הוא דיבר על עיקולים של רכב, אמרתי שלגבי עיקולים של רכב גם לי יש ספקות. האם משום מה הוא נהג לא נכון, אני הייתי צריך לנהוג כמוהו. לכן אמרתי שלגבי עיקולים של רכב יש לי ספקות,

לא כן לגבי בדיקת חשבוניות מס ותעודות משלוח. ואחרי שנתי תשובה זו חשבתי שהוא יגיד: אם זה המצב, אבדוק התנהגותי. לכן הייתי מצפה - יוטר תורת יוטר. אבל כנראה שזה לא כך. התשובה שלו הייתה: אתה לא יכול לבדוק 100 אנשים ישרים, שמא תמצא ביניהם 5 עבריינים. על כך אמרתי: אנו עורכים בקורת ספרי חשבוניות. והעובדה היא שמהוך 100 חנויות שבודקים רק 12 נתפסות על אי-רישום.

י. צבן:

מדוע לגבי הענין הברור לא פנית למטטרה?

י. ברוך:

פניתי ליועץ המשפטי לממשלה. הוא צריך לפנות למטטרה.

י. צבן:

לגבי הענין שאין לגביו ספיקות?

י. ברוך:

אין לי סמכות לפנות למטטרה. הפנייה למטטרה היא באמצעות היועץ המשפטי לממשלה.

א. ויינשטיין:

אנחנו יודעים שיט העלמות מס רבות, וכולנו תמימי דעים שצריך לגבות מס. השאלה היא, מה המחיר מבחינת ההפרעה לחיי האזרח. יש הבדל אם אתה בא אלי במהלך עסקי הרגילים ובודק רישומים או אתה עוצר אותי ברחוב. אני חושב שאנחנו צריכים לתמוך בפעולות מסוג זה רק במידה ויש בהם מינימם של הטרדה של האזרח. יסבה חבורה נכבדה של אזרחים שהתלוננו שהם מוטרדים מאד בכבישים פעם, פעמים וטלוש.

אם אתה אומר שאתה יכול לעקל על-יד הבית 4 מכוניות ובמחסום 20 מכוניות, אני בעד זה שתעשה זאת על-יד הבית. המבחן שלי הוא באיזו מידה אתם מטרידים את האזרח שיט לו סדר-יום והוא צריך להגיע לעבודה והוא מתכנן את הזמן שלו לפי דקות, וכך מתכננים. אני הייתי שמח אם הייתי מקבל את סדרי המחסומים שאתם מתכננים לשבועיים-שלושה, כדי לראות כיצד נעשים הדברים בשטח.

היו"ר י. כהן:

הועלתה הצעה לדון על דרכי גביית המס.

מ. בר-און:

היתה הצעה לדון על התנהגותו החוליגנית של ראש העיר הרצליה.

היו"ר י. כהן:

נאמר לנו שהיתה פנייה ליועץ המשפטי לממשלה לקבל חוות דעתו

על מחסומי הגבייה. לכן איננו דנים עתה על דרכי הגבייה. אם חברי הוועדה ירצו במסגרת הדיון על הכנסות המדינה לגעת גם בנושא זה, זה יהיה חלק מהדיון הכללי.

ועתה נשמע סקירת הממונה על הכנסות המדינה על אומדן ההכנסות

בהצעת התקציב לשנת 1986.

ח. רמון:

אנחנו צריכים ביטיבה זו על שני נושאים: האחד - עדכון זקיפת

הוצאת רכב.

א. ויינשטיין:

היה סיכום שיובא חמר בנושא זה. הוועדה ביקשה חמר.

ח. רמון:

לא הוועדה ביקשה, אתה ביקשת. נאמר שיש שתי הצעות: אחת של האוצר ואחת של חברי הוועדה. יש בקשה של חבר-הכנסת ויינשטיין לברר נקודה שהוא העלה. אמרתי לחבר-הכנסת ויינשטיין - כיוון שאני יושבתי בראש הישיבה - יש לך שבוע לברר, כאשר יהיו לך המימצאים תוכל למסור אותם לחברי הוועדה, אולי הם יטפיעו עליהם. בשום פנים ואופן לא סיכמה הוועדה שיובא חמר בנושא הזה לפני ההצבעה.

אנו צריכים להצביע היום גם על נושא כרטיסי האטראי.

היו"ר י. כהן:

יושב ראש הוועדה הקבוע, חבר-הכנסת שפירא, ביקש לדחות את ההצבעה על נושא כרטיסי האטראי ליום רביעי.

לגבי עדכון זקיפת הוצאות רכב, נשמע את הממונה על הכנסות המדינה.

י. ברוך:

אנחנו הודענו ב-1 באוקטובר, והודעתי גם בישיבה הקודמת, שהכוונה מ-1 באפריל לעשות שינוי במהות של זקיפת רכב בעקבות הדיון שהיה פה הפעלנו לחץ על האנשים העוסקים בזה והכיננו את השנוי, ואנו נביא אותו היום לפני הוועדה. זה שינוי מהותי מעבר להוצאות האפקטיביות קבועות. וכאשר הגיע הוועדה לדיון בנושא זה, נחלק את החמר.

א. ויינשטיין:

מה שהיה בישיבה הקודמת, לפי מיטב זכוני - ואני מקווה שהפרוטוקול ירענן זכרוננו של חבר-הכנסת רמון - הוא, שאני ביקשתי חמר על שחיקת השכר של השכירים, והממונה על הכנסות המדינה הבטיח שהחמר יגיע בחחילת השבוע. החמר הזה לא הגיע. המבחן שלי לגבי נושא זקיפת הרכב הוא שחיקת השכר. ואני רוצה שהוועדה תקבל את הנתונים על כך. אחרת, אינני יודע איך להצביע.

מ. שטרית:

אני מבין שאחת הבעיות הכרוכות בעדכון שווי הרכב של בעלי רכב צמוד היא הבעיה של עובדי הציבור. אני נמנה על עובדי הציבור שיש לו רכב צמוד. כאשר אני עומד לפני הברירה - רכב צמוד או הטלת אגרת חינוך, אני מעדיף לוותר על רכב צמוד ובלבד שלא תוטל אגרת חינוך. בבקשה, יגיד האוצר באופן גלוי שהוא מעלה שווי הרכב, אבל אל יתן הקלות לאלה המקבלים 3000-5000 דולר לחודש. אני מציע שהסכום שיחקבל מעדכון שווי הרכב, יבוא במקום אגרת חינוך.

היו"ר י. כהן:

כפי ששמענו, האוצר עומד להביא הצעה לגבי עדכון שווי הרכב הצמוד. אני מציע שנלמד את ההצעה ובאחת הישיבות הקרובה נצביע עליה.

א. ויינשטיין:

מה לגבי הנתונים על שחיקת השכר?

י. ברוך:

תקבל את החשובה במספט אחד.

ח. רמון:

כיוון שהמצב החוקי הוא שבינואר צריך היה לזקוף את הוצאות הרכב ולגבות 80% מס הכנסה, אני שואל את הממונה על הכנסות המדינה: האם שלטונות מס הכנסה חייבו את בעלי הרכב הצמוד במשכורת ינואר ששולמו ב-1 בפברואר?

א. ויינשטיין:

אני עומד על בקשתי לקבל נתונים על שחיטת האוכר בכתב. אני רוצה לדעת בכמה נשחק שכר המנהלים בחברות הממשלתיות.

י. ברוך:

יוגש נייר בעוד רבע שנה.

ח. רמון:

איך נהגתם לגבי משכורת ינואר?

י. ברוך:

כפי שאמרתי, אנו נביא היום הצעה לשינוי מהותי בנושא שוני

הרכב הצמוד. אני מרגיש שיש אפשרות לקבל אותה. לכן אני מבקש מהיושב ראש, שהיום יהיה דיון על הצעה זו.

לשאלתו של חבר-הכנסת רמון, כאשר שינוי בנושאי מסים נדון בוועדת הכספים, בין שנוי לקולא ובין שינוי לחומרה, בין בנושא הקלות במס לאזורי פיתוח ובין בנושא הקלות במס לעובדי מסמרות - הנוהל הקבוע הוא שבחודש שעדיין לא ידוע כיצד יפול דבר בוועדה - למרות שתיאורטית ומשפטית ידוע - ההוראה היא לנהוג בחודש השוטף לפי מה שהיה קיים בחודש הקודם, כאשר מצורפת לכך הוראה שאם וכאשר ועדת הכספים תאשר את החקנה והיא תחול באותו חודש, בחודש שלאחריו תיעשה התאמה.

ח. רמון:

אפשר לקבל דוגמאות מתי נהגו כך?

י. ברוך:

תמיד.

ח. רמון:

דוגמה ספציפית בנושא אחד.

י. ברוך:

יש לנו פניות של ישובים שפוצצו להנות מהנחות במס הכנסה, בין אם זה 7% ובין אם זה 5%. כאשר מוגשת פניה והיא עומדת בקריטריונים על-פי החוק, ואין סיבה לחשוב שהדבר לא יאושר, הנוהל הוא שנוהגים בטוח לפי זה.

י. צבן:

זה גלוי מדהים.

י. ברוך:

אני מציע לך לעיין בפרוטוקולים של ישיבות הוועדה בהן אשרתם ישובים בחחילה למפרע לשנתיים-שלוש שנים. מה חשבתם שבמקרים כאלה אנו מתחשבנים עם כל שכיר בישוב כזה?

הפרקטיקה שלנו מראה שהנהל שלנו הוא טוב.

ח. רמון:

זה דבר חמור.

י. ברוך:

אם זה דבר חמור, תחלונן לפני שר האוצר. כך אני נוהג.

היו"ר י. כהן:

החקנה, אם וכאשר האושר על-ידי הוועדה, תחולתה תהיה, כפי שאמר הממונה על הכנסות המדינה, מ-1 בינואר 1986. ואז מה שנאשר יחייב הפרטים לכאן ולכאן.

ה. רמון:

אתה אומר, שהממונה על הכנסות המדינה, או שר האוצר או ראש הממשלה, מורה כמדיניות לנהוג על פי תקנה שהוא החליט עליה עוד בטרם אוירה על-ידי ועדת הכספים, והוא עושה ספקולציה שהיא חאוטר על-ידי ועדת הכספים.

י. ברוך:

זה לא נכון.

ח. רמון:

אומר הממונה על הכנסות המדינה חד משמעית, שכאשר הוא סבור שאין שום בעיה, אם התקנה עונה על הקריטריונים וצריך רק אישור ועדת הכספים, אזי הוא מחליט לנהוג בהתאם לתקנה עוד לפני שאוירה על-ידי ועדת הכספים. זה חמור מאד ובודאי לגבי נושא שיש עליו חילוקי דיעות. ובנושא זה יודע מר ברוך שיש חילוקי דיעות בוועדה. בישיבה הקודמת רוב מכריע של חברי הוועדה סבר שהממונה על הכנסות המדינה אינו צודק. והנה למרות שהוא יודע שהוועדה מתנגדת, ולמרות שהביא היום דבר מהפכני, למרות זאת שלטונות המס נהגו בניגוד לחוק ולא חייבו את בעלי הרכב הצמוד.

אני רואה זאת כדבר חמור מאין כמוהו. ואני מבקש שוועדת הכספים תודיע לשלטונות המס, שהיא מחייבת אותם ודורשת מהם לנהוג לפי החוק הקיים היום ולגבות את המס מבעלי הרכב הצמוד על פי החוק הקיים. גם הממונה על הכנסות המדינה איננו מעל החוק.

י. צנן:

הדברים ששמענו מפי הממונה על הכנסות המדינה חמורים מאד. הצד השני של המטבע הזה הוא - הטלת מסוי על קצבאות זקנה. ואני מבקש, נוכח ההודעה של הממונה על הכנסות המדינה, שיונח בהקדם על שולחן הוועדה מסמך שבו ייאמר באיזה ענינים מוטלים מסים או נעשה מחדל על-פי ההנחיות שהיו מובלעות בדברי הממונה על הכנסות המדינה, שהוא רואה לנכון לעשות זאת בלי אישור חוקי.

ח. רמון:

אני הצעתי הצעה, אני מבקש להעמידה להצבעה. אני הצעתי שמינהל הכנסות המדינה ינהג על-פי החוק ויחייב במס את בעלי הרכב הצמוד על-פי החוק הקיים.

פ. גרופר:

חפנה למבקר המדינה. הממונה על הכנסות המדינה איננו מעל החוק.

היו"ר י. כהן:

הנושא הובא לוועדה ונדון בה. כל זמן שאין הכרעה, נוהגים לפי הקיים. כאשר הוועדה תחליט, יחויבו בעלי הרכב הצמוד מ-1 בינואר 1986.

י. ברוך:

כדי למנוע אי-הבנה: מה שאמרתי קודם נוגע רק לטינויים או לתיקונים לקולא. רק כאשר מדובר בטינויים או בתיקונים לקולא אנו נוהגים כך, ולא כאשר מדובר בטינויים לחומרה, כלומר כאשר יש המטכיות של מצב. אנחנו איננו עושים זאת כאשר מדובר לחומרה.

אומדן ההכנסות בהצעת התקציב לשנת 1986

היו"ר י. כהן:

עכשו נשמע סקירת הממונה על הכנסות המדינה על אומדן ההכנסות בהצעת התקציב לשנת 1986.

י. ברון:

הכנסות המדינה בסנת התקציב 1986/87 יסתהמו לפי האומדן בסכום של 15,381 מליון שקלים חדשים. סכום זה אם ייגבה יעלה ב-2.7% על אומדן מימוש ההכנסות בשנה השוטפת. אם נפרוט את ה-2.7% ונבדוק מה עומד מאחוריהם, נראה שלמעשה העלייה תהיה בשיעור של 1.01%, מאחר ונכנס גורם חדש - היטל חינוך שוועדת הכספים החליטה עליו בסוף השנה ונגבה על-ידי הביטוח הלאומי. בסנת 1986 הוא ימטיך להגבות על-ידי הביטוח הלאומי.

היו"ר י. כהן:

אתה אומר שהיטל החינוך הקטיין את העלייה באומדן ההכנסות לשנת 1986 ל-1.01%?

י. ברון:

כן. 230 מליון שקלים חדשים אמורים להגבות מהיטל חינוך. הואיל והיטל החינוך לא נכלל באומדן ההכנסות אשתקד, או יותר נכון בשנה השוטפת, צריך לנטרל סכום זה. לכן העלייה הצפויה בהכנסות המדינה על-פי האומדן לעומת השנה השוטפת היא 1% עלייה ריאלית. זה איננו מטמעותי. אבל צריך לדעת מה עומד מאחורי זה.

ההכנסות ממסיט יטירים מסתכמות ב-8,603 מליון שקלים חדשים, וזו עלייה ריאלית של 3.8% לעומת אומדן מימוש הכנסות בשנה השוטפת. ובכל פעם שאני אומר מימוש אומדן הכנסת לשנה השוטפת, הכוונה היא למימוש ההכנסות בפועל בשנה השוטפת פלוס אומדן של 3 חדשים ינואר-פברואר-מרס. כאשר אני אומר עלייה ריאלית של 3.8%, הרי זה-פקטו מדובר על עלייה של 5.5%. ההפרש נובע מכך שבשנה השוטפת היה היטל רכוש שבשנה הבאה נשאר ממנו רק שארית, והיא גורמת לכך שלמעשה אנו מדברים על עלייה בהכנסות ממסיט יטירים ב-5.5%, והיא מתחלקת כך:

ממגזר השכירים יעלו ההכנסות ב-5.6%.

היו"ר י. כהן:

מדוע היטל הרכוש ה עלה את האומדן?

י. ברון:

מימוש אומדן ההכנסות כולל שני-שלישים מהיטל הרכוש. רק שארית של פחות משליש נותרה לשנת 1986. אם כוללים את היטל הרכוש, העלייה באומדן ההכנסות בשנת 1986 היא רק 3.8%. אם לא כוללים את היתרה של היטל הרכוש, העלייה באומדן ההכנסות היא ב-5.5%.

בהכנסות ממגזר הלא שכירים, תהיה ירידה ריאלית של 3.5%.

בהכנסות מחברות יהיה גידול ריאלי של 11.6%.

מניכויים במקור יהיה גידול ריאלי של 4%.

בהכנסות ממנהלי חברות יהיה גידול ריאלי של 6.5%.

בהכנסות ממס מעסיקים יהיה גידול ריאלי של 6.3%.

אם נתבונן בדברי ההסבר לנתונים אלה המופיעים בחוברת עיקרי החקציב, בעמ' 173, נראה שהסיבה לגידול ההכנסות מהשכירים נעוצה בכך שרמת השכר ב-1986/7 תהיה גבוהה יותר לעומת רמתו ב-1985/6. ב-1985/6 הייתה הקפאה ושחיקה; נוסף לכך היו אי-אלה נוסאים חלקיים וב-1986/7 הם יהיו על בסיס של שנה שלמה. סיבה נוספת - המשך ההאטה בשיעור האינפלציה וביטול רבע נקודת זיכוי לרווקים ולנשואים ללא ילדים. כנגד זה נלקח בחשבון המשך ההקטנה בנטל המס על יחידים, שכבר קיבל את ביטויו כתוצאה מעדכון מדרגות המס במחצית השנייה של שנת 1985 ויקבל את מלוא ביטויו ב-1986/7. למעשה מדובר על רזרבה בהכנסות המדינה בסך 200 מליון שקלים חדשים המיועדים להקטנה נוספת של מיסוי על יחידים, ולפי המתוכנן צריך להיות המשך של השיטה יל הגדלת השכר נטו מבלי להגדיל את עלויות העבודה.

הלא שכירים, שעד השנה קראו להם העצמאים - ואולי עצמאים זהו המונח הנכון, אבל החלטנו לשנותו, כי הוא לא ביטא את האמת, הוא כלל בעלי מקצועות חפשיים שהם כמה אלפים וסך כל הלא-שכירים מהווים 230,000 במטק-האנגלים קוראים להם "לא מועסקים" והצרפתים קוראים להם "לא שכירים" - ההכנסות מהם ירדו ב-1986 ב-3.5%. והסיבות לכך הן: קודם כל לא נגבה מס יסף, שהוא משמעותי ביותר, שמונה וסליט אחוזים; איך בכל זאת הירידה בהכנסות תהיה רק ב-3.5%? על-ידי ההאטה בשיעור האינפלציה שגורמת לחוספת ריאלית בהכנסות, על-ידי צמיחה מסוימת, על-ידי ביטול רבע נקודת זיכוי לרווק ולנשוי ללא ילדים ועל-ידי מיצוי על בסיס שנתי של תיקונים שיהיו בפקודת מס הכנסה, כולל התיקון שאנו עומדים להביא לפני הכנסת בקרוב לסתימת פרצות בפקודת מס הכנסה, שיגרום להעמקת הגבייה, וכמובן על-ידי המשך הפעילות במלחמה נגד העלמת הכנסות.

אם אנו רוצים להתבונן בעמ' 173 של חוברת עיקרי החקציב, שמפרט מה קרה ב-1985/6 וניתן מלוא הביטוי שלו ב-1986/7, הרי שהיתה הקטנת נטל משמעותית של המיסוי על יחידים שכירים ולא שכירים בשנה השוטפת כתוצאה מעדכון מדרגות המס, לפי השיטה שהסברתי על הלוח באחת הישיבות הקודמות. והדבר גרם לכך, שמדרגות המס עלו בשיעור ריאלי של 42%. סף המס לרווק 372 שקלים חדשים לעומת 265, עלייה של 40%, ובכל המדרגות עלייה של 42%. זו אולי הרפורמה החזקה שנעשתה אי-פעם מאז קום המדינה של הקטנת נטל המס על יחידים. כתוצאה מכך אנו יודעים ש-25% מהשכירים נמצאים מתחת לסף המס.

בהכנסה מחברות אנו צופים עליה ריאלית של 11.6%. אפשר לחלק את הסיבות לעלייה זו לשניים: קודם כל - מיסוי מלא, מה שאנו קוראים - חוק יטיינברג שיפעל במלוא תוקפו בשנת המס 1986. שנית, ירידה בקצב האינפלציה, שגורמת לכך שגביית המס בערכים ריאליים גבוהה יותר. וכל זה לאחר ביטול ההטפה על מס יסף, שלא ייגבה השנה, אלא על-פי הדו"חות שיוגשו לשנת החקציב השוטפת.

ההכנסות מניכויים במקור, שרובם ככולם במגזר העסקי, צפוי בהן גידול ריאלי של 4.8%, והוא ינבע מהגידול בפעילות הכלכלית וההאטה בשערי האינפלציה.

בהכנסה ממנהלי חברות צפויה עליה של 6.5%.

מ. בר-און:

מדוע מנהלי חברות מופיעים בנפרד, הרי הם שכירים?

י. ברון:

לפי הקונספציה שלנו הם אינם שכירים, הם במגזר העסקי. כאן מדובר על גידול של 6.5%. הוא גבוה יותר מאשר אצל השכירים, כי ההכנסה שלהם גבוהה יותר, ולכן הם נמצאים בשיעורי מס גבוהים יותר.

במס מעסיקים צפוי גידול של 6.5% והוא צריך לנבוע מגידול בשכר.

היו"ר י. כהן:

אתם מתכוונים להשאיר מס מעסיקים בשיעורו הנוכחי?

י. ברון:

מס מעסיקים הוא בשיעור 7%. לפי החוק ב-1 באפריל השיעור יורד ל-4%. אנו נביא הצעה להעלות את השיעור ל-7%.

ד. תיכון:

במסגרת המגמה להרחיב את התעסוקה, צפויה לך בעייה לגבי העלאת שיעור מס המעסיקים.

י. ברון:

מס מעסיקים מוטל רק על השכר והוא מכניס 260 מליון דולר או 417 מליון שקלים חדשים.

ההכנסות ממס ערך מוסף על מלכ"רים ומוסדות פיננסיים יעלו ב-6.7%, מאותן סיבות שפירטתי לגבי מס מעסיקים.

מ. בר-און:

מדוע זה מופיע במס הכנסה?

י. ברון:

כי בסיס המס הוא השכר.

ח. קופמן:

מה ההכנסה נטו ממס מעסיקים?

י. ברון:

417 מליון שקלים חדשים. מס המעסיקים מוטל על השירותים והמסחר, ואין לנו נתונים מדויקים כיצד זה היה משפיע אילו לא היינו מעלים את שיעור המס.

ד. תיכון:

יש לי בקשה: תביאו את התיקון לחוק מוקדם ככל האפשר ולא ביום

האחרון.

י. ברון:

הצעת התיקון לחוק כבר נמצאת אצל השר לחתימה. אנו מאמינים שחלק מהשירותים הם שירותים הניתנים על-ידי מגזרים שאינם נמצאים במסגרת המס. יש לקחת בחיבון עסקים שיש להם הפסדים ואינם משלמים מס. לכן יש להניח שזה ישפיע בנטו בשני-שלישים מהסכום.

א. ויינשטיין:

חברות ביטוח ובנקים חייבים במס מעסיקים?

י. ברון:

בודאי.

ההיטל על רכוש שהוטל בשנה שעברה, השארית שנתו לגבותה השנה היא 100 מליון שקלים חדשים. בחלקה היא נובעת מהמהגזר העסקי שיצטרך להשלים את תשלום ההיטל עם הגשת הדו"חות, ובחלקה מהיטל על רכב שנגבה במיין כל השנה השוטפת ולגבי המודלים של 1986 יגבה בשנת 1986.

ההכנסות ממס רכוש, מס שבח מקרקעין ומס רכישה יסתכמו ב-253,5 מליון שקלים חדשים. זהו גידול ריאלי של 5.5% לעומת השנה השוטפת. בשנת 1985 היה גידול עצום בהכנסות ממס רכוש לעומת שנת 1984 בעקבות התיקון לחוק.

מ. בר-און:

מה היה התיקון?

י. ברוך:

עד שנת 1984 היינו קובעים את שווי הקרקע לפי השווי ב-1 באוקטובר של השנה הקודמת. הזננו את התאריך ל-1 במרס. נוסף לזה הצמדנו את המס למדד. זה הביא להגדלת הנטל על בעלי קרקעות.

עד כאן באשר למסים הישירים.

באשר למסים העקיפים - סך הכל הגביה הצפויה ממכס ומס ערך מוסף, כולל הפקדות, תסתכם ב-6,422 מליון שקלים חדשים. כלומר צפויה ירידה של 2.3% לעומת האומדן ב-1985. אבל למעשה גם כאן מדובר בעלייה של 1% כי יש לנטל מספר נושאים, וקודם כל היטל נסיעות יבו צפויה ירידה של 44% ריאלית.

ד. תיכונ:

אחה בטוח?

י. ברוך:

ב-1986 הכוונה לגבות 178 שקלים חדשים שנגבים היום על כל נסיעה. אין כוונה להעלות את ההיטל.

גם בהכנסה מהיטל על רכישה מטבע חוץ צפויה ירידה של 25%, כי הפת"ם יצא מהנושא. אם מנטרלים שני סעיפים אלה, ביתר הסעיפים יש עלייה ריאלית של 1%.

לזה מתוסף המכס, ובמכס אנו צופים ירידה ריאלית של 2.5% שנובעת מהפער הצפוי בין מדד המחירים ושיעור הפיחות ביחס לסל המטבעות, וגם מכך שב-1986/7 בגלל ההסכם עם השוק המשותף, תהיה ירידה נוספת במכסים.

גם בהכנסות ממס קנייה על ייבוא צפויה ירידה של 3.4% הנובעת מאותן הסיבות.

בהכנסות ממס ערך מוסף צפוי גידול של 4.4% והוא נובע בחלקו מגידול בצריכה הפרטית וכתוצאה מהאטת האינפלציה ומעמקת הגבייה כתוצאה מפעולות שאנו עושים בשטח, אם לא יפריעו לנו. ובנוסף לכך הנחנו על שולחן הכנסת תיקון מס' 5 לחוק מס ערך מוסף המיועד לסחום פרצות מסויימות.

בהכנסות ממס קניה מקומי צפוי גידול של 4.4%, בדיוק מאותה סיבה שצפוי גידול במס ערך מוסף.

בהכנסה ממס על דלק הורדנו את האומדן ב-5% כתוצאה מהירידה הצפויה במחירי הדלק.

בהכנסה ממס על טבק צפויה עליה של 1.8% כתוצאה מהעלייה בצריכה. בהכנסה ממס בולים יש גידול של כ-1% הנובע מגידול צפוי בפעילות העסקית. ההכנסה הצפויה ממס בולים היא כ-34-33 מליון דולר. עם כל ההתלבטויות שלנו לגבי מס בולים, הוא בכל זאת מכניס 33-34 מליון דולר.

מהיטל יבוא שירותים צפויה גבייה זהה ריאלית לזו שהייתה ב-1985, 185 מליון שקלים חדשים. מצד אחד צפויה ירידה בגלל הפער בין המדד ובין כל המטבעות, אבל מצד שני הטלנו את ההיטל על הסקעות בחו"ל.

הפקדות ייבוא מופיעות באומדן ההכנסות בשיעור של 18%. אנו צפוינו שההפקדה לא תכניס אף אגורה נטו. בשנה שעברה הכניסו ההפקדות 144 מליון שקלים חדשים במונחים ריאליים. הסכומים שהיינו אמורים לגבות לפי 18% היו צריכים לקזז סכומי ההחזר של השנה הקודמת. היות ועכשו הוחלט על הפחתה מ-18% ל-15%, הרי שכאן נוצר לנו "חור" של 24 מליון שקלים חדשים. ההפקדה היא למעשה הלוואה ללא ריבית.

היו"ר י. כהן:

אבל אתה מביא בחשבון את הריבית.

י. ברוך: לא.

היו"ר י. כהן:

אם כך אתה מרוויח פעמיים.

י. ברוך:

באומדן ההכנסות מדובר על גבייה. זה איננו דבר אפקטיבי מבחינת שווי הכסף, אבל זה אפקטיבי מבחינת הספיגה.

ההכנסות מאגרות יסתכמו השנה ב-126,5 מליון שקלים חדשים, וזה ללא שינוי לעומת השנה השוטפת.

מ. בר-און:

על איזה אגרות אתה מדבר?

י. ברוך:

על האגרות השונות.

אומדן ההכנסות, לסיכום, מבוסס על כמה הנחות-יסוד מלבד ההנחות המקרו-כלכליות שצינתי. הנחה אחת היא, שנצליח - אני מקווה - להמשיך בהעמקת הגבייה ובמלחמה בהעלמת הכנסות, כפי שעשינו זאת בצורה יעילה ורצינית במחצית השנה השניה של 1985. אנו מקווים שזה יתן את מלוא הביטוי בהכנסות בשנה הבאה. כאשר התחלנו להפעיל את הכוח המחוגבר ב-300 איש בחודש נובמבר 1985, בדו"חות הראשונים שקבלנו ראינו ש-20% מהנבדקים חשודים באי-רישום תקבולים או אי אחזקת חשבונות מס. ובדו"חות האחרונים שקבלנו בסוף דצמבר ירד האחוז ל-12% בלבד. יש מי שיכול לטעון שזה נגרם כתוצאה מכך שהמבדקים יותר מתוחכמים. אני מאמין שהירידה מ-20% ל-12% נובעת מגורם ההרתעה.

הנחת-יסוד שניה היא, שמספר דברי חקיקה יאושרו בכנסת, כמו הארכת חקפו של חוק שטיינברג לסנה הבאה. זה כבר הופץ. הדבר השני - תיקון מס' 69 לפקודת מס הכנסה שיופץ לקראת סוף השנה. זה תיקון הבא לסחום פרצות בפקודת מס הכנסה. דבר שלישי - תיקון מס' 5 לחוק מס ערך מוסף, שכבר אושר בקריאה ראשונה בכנסת. דבר רביעי - המשך החקיקה במסגרת החוק להסדרים לשעת חירום שיחולו כולם בשנת המס 1986.

א. ויינשטיין:

איזו חקיקה?

י. ברוך:

כנושא קצבאות זקנה.

נושא נוסף - החלטת הממשלה על ביטול רבע נקודת זיכוי לרווקים

ולנשואים ללא ילדים. והחלטות אחרות במסגרת המיסוי, ועוד מספר חוקים שנביא, המיועדים לעזור לנו במלחמה בהעלמת הכנסות. אחד מהם - חוק האחדת ביצוע. זאת אומרת חוק שיאפשר שימוש במימצאים של אגף אחד באגף שני מבלי להטריד את האזרח פעמיים לגבי אותם מימצאים, פעם באגף מס ערך מוסף ופעם באגף מס הכנסה.

חוק אחר הוא - חוק עסקאות עם גופים צבוריים, שמיועד להרחבת הרשת, לפי כל האזרחים שמקיימים עסקאות עם גופים צבוריים, חייבים להמציא מסמכים שיש להם תיק במס הכנסה. אנו רוצים להחיל חוק זה גם על מלכ"רים.

א. ויינשטיין:

באיזו דרך זה ייעשה?

י. ברוך:

כל ניסום יצטרך למלא טופס שאנו קוראים לו "ילד טוב מסים". חוק נוסף שנמצא בהכנה הוא חוק רישוי עסקים.

י. צבן:

למה הוא מתעכב?

י. ברוך:

אילו היינו מדברים רק על רישוי עסקים ברשויות מקומיות, כבר היינו יכולים לסיים הכנת החוק מזמן. מתברר שרישוי עסקים נעשה לא רק על-ידי רשויות מקומיות, אלא על-ידי עשרות רשויות נוספות, ואנו צריכים לאחד את כולן תחת גג אחד. אני מקווה שהכנת הצעת החוק תיגמר בקרוב.

אני רוצה לציין, שבעוד שחוק האחדת ביצוע כבר נדון בממשלה והועבר לוועדת שרים לפני חקיקה, שני החוקים האחרים שצינתי, חוק עסקאות עם גופים צבוריים וחוק רישוי עסקים, טרם הגיעו לדיון בממשלה. עד כאן.

היו"ר י. כהן:

אני מודה לממונה על הכנסות המדינה על סקירתו. ועתה אנו פותחים בדיון על אומדן ההכנסות בהצעת התקציב לשנת 1986. רשות הדיבור לחבר-הכנסת חיים רמון.

חיים רמון:

אני רוצה לברך על השינויים שחלו בנושא גביית המסים בשנה האחרונה. נכון שאחת הסיבות לכך - והיא הסיבה הבסיסית - היא המיתון באינפלציה, כי ב-1984, באינפלציה הגבוהה, המדינה הפסידה מיליארד דולר אך ורק כתוצאה מהאינפלציה.

העקרון המרכזי בנושא גביית המסים הוא - עשיית צדק. אין דבר חשוב יותר וקובע יותר מבחינת הצדק החברתי מאשר העקרון שלוקחים ממי שיש לו ומעבירים למי שאין לו, על מנת לאזן את החברה ולחזק אותה. כאשר מדברים על נושא פרוזאי כמו מס, שוכחים את הדבר העקרוני הזה. כל תיאוריה חברתית באה לידי ביטוי במדיניות המס. לכן אני באופן אישי מחשיב נושא זה. אני חושב שכך היינו צריכים לנהוג בנושא המסים.

הבעיות שיש לי לגבי נושא המסים הן: א. איך גובים את המס; ב. איזה

סוגי מסים גובים.

עם כל הסינויים בנושא גביית המס, יש לי החושה שנושא ההון השחור לא נבדק. זה מחדל של הממשלה, שהקימה ועדת שרים לענין ההון השחור והוועדה התכנסה פעם אחת לרבע שעה, היו חילוקי דיעות, היא התפזרה ולא התכנסה יותר.

י. צבן:

מי יושב ראש הוועדה?

ח. רמון:

אינני זוכר.

היו חילוקי דיעות מי יממן את המלחמה בהון השחור. מאז חלפו מספר חדשים ודבר לא נעשה בנושא זה. גם ההחלטה שנחקבלה לגבי הקמת רשות מאוחדת של כל האגפים למלחמה בהון השחור, לא בוצעה. והתחושה היא, שעדיין במדינת ישראל מתגלגל הרבה הון שחור ואין גובים ממנו מס. אני הייתי מבקש לטמוע על כך. ואני יודע שהאנשים היושבים כאן אינם הכתובת לענין זה. זה ענין לדרג המינסטריאלי. אני חושב שזה יותר מטעורוריה, שהממשלה מכבידה את העול על מגזרים שאין הצדקה להכביד עליהם את העול, ואינה עושה דבר למלחמה בהון השחור. הדבר צורם ואינו מובן, אלא אם יש מדיניות, מסיבות שונות ומשונות שלא לפגוע בהון השחור. אני אינני יודע למה.

פ. גרופר:

אני שומע כבר 13 שנה על מלחמה בהון השחור. תן הצעה כיצד להלחם בהון השחור. אני יודע שהמגזר הערבי אינו מטלם מס הכנסה בכלל.

ח. רמון:

אני מוכן לתת הצעה מפורטת. אבל אני חושב שהעסקים העוסקים בנושא המסים כל הימים יכולים להגיש תכנית יותר טובה מהתכנית שאני אגיש. הבעיה איננה שאין תכנית, הבעיה היא שאין החלטה לבצע את התכנית. היו כבר החלטות בדרג מינסטריאלי והן לא בוצעו. אני מוכן להתערב אתך שכל איש מסים יכול להגיש תכנית מצויינת למלחמה בהון השחור. הצרה היא שעד היום נתקלו תמיד בדרג הפוליטי. זה היה כך כאשר היתה ממשלת הליכוד וזה היה כך כשהיתה ממשלת המערך.

עד כאן לגבי הגבייה.

יש לי מספר הערות גם לגבי סוגי המסים. אני חושב שכל המס המוטל על עבודה במדינת ישראל הוא חסר כל פרופורציה. שמענו את מנכ"ל משרד האוצר אומר, שיש דיספרופורציה בין עומס המסים המוטל על העבודה ובין עומס המסים המוטל על ההון. לכן יש להקטין את נטל המס על עבודה.

מה שנעשה לגבי מדרגות המס, זה דבר יוצא מן הכלל. בחודש יולי הגענו לשכר מזרח-אסיאחי ולמסים ברמת המסים של שוודיה. לכן השנוי במדרגות המס, הוא אחד הדברים שאני מברך עליהם. אבל אני מצטער שהממשלה דחתה את הרפורמה הזאת מ-1 באפריל 1985 ל-1 ביולי 1985. דוקא אז צריך היה לעשות יותר מאמצים לאזון הפרופורציה בין נטל המסים על העבודה ובין נטל המסים על ההון והרכוש, וזה לא נעשה. ואני ציטטתי את מנכ"ל משרד האוצר ואת אלה שאינם נראים בעיני אחרים כ"אוכלי בעלי ההון".

יש מספר מסים שנצטרך לקבוע בחקיקה, כמו אגרת חינוך.

א. אלקינד:

אין אגרת חינוך.

ח. רמון:

יהיה גידול בהוצאות?

י. ברוך:

ח. רמון:

אני נגד הגדלת ההוצאות. לכן כאשר אני מחנוד להוצאה מסויימה, אני מרגיש חובה להגיד, ממי אני מציע לקחת. אי אפילו להקטין את תקציב החנוך ב-25 מליון דולר. החליטו להטיל אגרת חינוך שהיא למעשה מס, וההחלטה על אגרת חינוך נחלה בהתנגדות בשנה שעברה ונחלה בהתנגדות גם השנה. אינני יודע איפה עומד ענין דחיית גיל הזכאות לקצבה לנשים, אבל אני מניח, שזה לא יתקבל ושוב יהיה חוד בתקציב.

ד. תיכון:

כל האומדנים שלהם אופטימיים.

היו"ר י. כהן:

העובדה שהשנה הם עמדו באומדנים.

ח. רמון:

אינני מתווכח על האומדן. אני אומר, שאם אין מקבלים חוק בנוטא דחיית גיל הזכאות לקצבה לנשים, יש חוד בתקציב. הוא הדין לגבי הקטנת תוספת הוותק לקצבות זקנה. גם פה יהיה חוד בתקציב, ואני אינני רוצה שיהיה חוד בתקציב.

גם על מנת לאזן את הנסל וגם כדי למנוע חורים בתקציב, חסר לי בהכנסות בחוקים שנוגעים לרכוש ורווח שלא מעבודה. לא מובנת לי ההתקשות הבלתי-מוסברת בנושא הטלת מס על הבורסה.

ד. תיכון:

קבלת חסובה.

ח. רמון:

אינני מסכים לתשובה שקבלתי. היה מס על הבורסה והוא לא פגע בבורסה. עד שלא יהיו שינויים מרחיקי לכת בחוק הבורסה, הבורסה תישאר מקום לספקולנטים ואנשים קלי דעת ששמים כספם על קרן הצבי.

ח. קופמן:

אתה רוצה מס על קרן הצבי?

ח. רמון:

אני רוצה מס על קזינו. הקזינו הזה מתנהג בפחות הגינות מאשר כל קזינו בעולם. פה מדברים בשם הצמיחה והסיוע למסק, ולמעשה זה קזינו.

היו"ר י. כהן:

כאשר הוצע לבטל את המס על הבורסה, חברי סיעת המערך הצביעו בעד וכמה מחברי הליכוד הצביעו נגד.

ח. רמון:

לא כל חברי סיעת המערך הצביעו בעד. מס על הבורסה הוא מס חינוכי. הוא יכול לממן את החינוך. למה אגרת חינוך? למה את החינוך צריכים לממן הוראים שיט להם ילדים בבית-הספר ולא מי שעוסק בבורסה?

פ. גרופר:

מי מימן את חינוך הילדים שלי?

ח. רמון:

חינוך יסודי צריך להיות חינם. ועכשו רוצים להטיל אגרת חינוך

ח. רמון

ואינני מבין מדוע. אנחנו נעמוד על כך שיוטל מס על הבורסה.

כאשר אנו מטילים מסים כל-כך כבדים, לא מובן לי מדוע איננו מעלים מס הרכישה. לא ברור לי מדוע עד היום לא הוגשה הצעת חוק בענין גם על דירות פאר. כבר הפסדנו שנה.

פ. גרופר:

כי בצפון חל-אביב מצביעים בעד המערך.

ח. רמון:

רוב העצמאים מצביעים מערך, ואתם דואגים להם. אינני מבין מדוע אין מעלים את מס הרכישה. הציגו למכירה קוטג'ים רמת השרון, כבר נמכרו 50%.

ז. ברון:

התשובה היתה שלילית?

ח. רמון:

כן.

י. ברון:

לא.

ח. רמון:

לא קבלתי תשובה חיובית עד עכשו. אינני מבין מדוע התקרה צריך להיות 4.5%.

אינני מבין מדוע לא מתקנים את מס הרכישה לגבי מי שבונה בעצמו. הוא בנה בעצמו וילה ששווייה 250,000 דולר. אם הוא בנה בעצמו, הוא הרוויח 50,000 דולר שהם 120,000 דולר ברוטו. מס הרכישה צריך לחול על שוויו האמתי של הבית. אם הבית שווה 250,000 דולר ואני בניתי אותו ב-50,000 דולר - - -

היו"ר י. כהן:

לא משלמים מס רכישה.

ח. רמון:

משלמים על הקרקע.

בנוטא של מיסוי על רכוש אין תודעה ונחקלים בקשיים על כל צעד ושער, וזה מטריד אותי. אמר זאת מנכ"ל האוצר, לא אני.

ד. תיכון:

לאיזו מסקנה הוא הגיע?

ח. רמון:

עכשו אני אומר דבר בצער מסויים: אם האלטרנטיבה היא בין המסים שהממסלה מציע, ובין מס יסף, אני בעד מס יסף. אין ספק שההבדל בגביית המס בין סכר ובין עצמאי נותן יתרון לעצמאי. ואני אומר זאת כעצמאי וכשכיר. אם המס על עצמאי הוא 60%, אני כעצמאי אינני משלם 60%, כי שיטת הרישום וההוצאות המותרות בניכוי גורמת לי יתרון מסויים לעצמאי. כאשר דברנו על ניכוי מס במקור, אמר מר ברון, שבסך הכל 15% מהמס מסתלם באפרייל בלי קנסות. זה אומר שעל 15% יש יתרון לעצמאי, כי לשכיר יש אפס יתרח מס, ולעצמאי יש 15% יתרח מס.

ד. תיכון:

אני רוצה להבין את ההבדל בין עצמאי ובין הקבוצים.

ח. רמון:

אני מציע להטיל גם על הקבוצים. אני מציע להטיל מס יסף גם על

עצמאים בקבוץ.

בשנה זו הוקטן נטל המס, ואני בעד הקטנת נטל המס. אבל אם האלטרנטיבה היא בין ת"ח הגזירות שמציע האוצר, שצריכות להכניס 150 מליון דולר ובין מס יסף, אני בעד הטלת מס יסף. בשנה השוטפת מס יסף העלה את שיעור המס השולי ל-65%. אני מציע שהשנה יהיה מס היסף בשיעור כזה שיעלה את המס השולי ל-62%. אם מס יסף הכניס 170 מליון דולר על בסיס שנתי, אני מדבר על 30%-40% מהמס שהיה השנה. וזה יכניס 30-40 מליון דולר. זה פוטר אותנו מהמסים המרגיזים על אוכלוסיות אחרות.

אינני רוצה לחזור על נושא שווי זקיפת הרכב. אני מבקש שהאוצר יגלה אותה זריזות שגילה לגבי זקיפת שווי ההכנסה מהרכב לגבי ביטוח מנהלים. הובאו לידיעתי נתונים על 50 מליון דולר הכנסות מביטוח מנהלים. לא נראה לי הסכום 50 מליון דולר. אבל להערכתי 10-15 מליון דולר יש ויש. כאשר מדובר על מיסוי דמי לידה, אי גביית מס מביטוח מנהלים מעצבן ומרגיז.

דחיית גיל הזכאות לקצבת הביטוח הלאומי לנשים מגיל 60 לגיל 65 לא תעבור. אנו צריכים לגלות רגישות על סנת שבמסים אלה הצדק לא רק ייעשה לפי חוששתכם, אלא גם ייראה.

יש סקרים על יחסו של הציבור לתכנית הכלכלית. התחושה של רבים באיבור היא, שהם הקריבו והם בעד התכנית הכלכלית, אבל הם חשים שיש מגזרים במשק שלא משתתפים בנטל. לכן הדברים שאני מציע אינם מכניסים הרבה, אבל הם יוצרים הרגשה של צדק בחלוקת הנטל ויגבירו את האמון במדיניות הכלכלית.

ח. קופמן:

אני הייתי רוצה לדעת מה תחזית ההכנסות מהסקטור הפיננסקי, כי לדעתי רוב רובו של הסקטור הזה יסיים מתח לקו האדום בגלל מצבו הוא ובגלל מצב המשק.

אני מצטרף לברכות למינהל הכנסות המדינה על ההישגים שלו, ואני מקווה שהמומנטום הזה יימשך.

אני חוזר על הצעתי להטיל מס ערך מוסף על תוצרת חקלאית, וזאת דוקא כדי להגן על הסקטור החקלאי היהודי. אני רואה מדי פעם את בני-דודינו מהמגזר הערבי בטלוויזיה בוכים על כך שהם מחלמים מסים. הם טוענים שהם מחלמים 400 מליון דולר ומקבלים רק 5% באמצעות הרשויות המקומיות. במידה והיינו מטילים מס ערך מוסף נמוך, כמעט סמלי, על תוצרת חקלאית, היינו יכולים לגבות הרבה יותר מס הכנסה במגזר הערבי ולעקוב אחרי כל תהליך השיווק בענף זה. בלעדי מס ערך מוסף, לא נוכל לעמוד בזה. לא איכפת לי שיחנו החזר תקציבי לכסף שיקחו - - -

פ. גרופר:

הסקטור החקלאי בפשיטת רגל ואתה בא ומציע להטיל עוד מסים? האחד החקלאי יש לו חובות של 100 מליון דולר. למח"ם יש חוב של 40-60 מליון דולר. ואתה בא ומציע להטיל עוד על החקלאות?

ח. קופמן:

אינני מציע להטיל עוד. אני מוכן להחזיר את הכסף חזרה.

ח. רמון:

מח"ם זה לא חקלאות. אילו היו חקלאים, לא היו עוסקים במת"ם.

ח. קופמן:

אני מוכן להחזיר כל אגורה, כדי לקדם את החקלאות. אני חושב שהחקלאות לא הייתה מגיעה למצב שהגיעה, אילולא החקלאות הערבית, כי החקלאות הערבית צברה הון, כי היא משלמת מסים, והיא משתלטת על החקלאות היהודית.

כאשר אין משלמים מס ערך מוסף, אין משלמים מס הכנסה.

הנושא השלישי שאני מבקש להעלות הוא - אכיפת חוקים על מכירות בשבתות. מה שנעשה בשבתות, זו חגיגה גדולה. זו הפרה לאור היום של חוקי המס. סימון עסק במספר מורשה לצורך מס ערך מוסף, יכול לתרום רבות. אני הייתי רוצה שעל כל בית עסק יהיה בצורה בולטת מספר עוסק מורשה. אזרח מרגיש שסדרו איתו, זה הדבר הפשוט ביותר שהוא יכול להעביר - מספר עוסק מורשה. גם הקבוצים ינהלו אז קופה רושמת בחניונים מסויימים, דבר שהם אינם עושים היום. אני חושב שמספר עוסק מורשה על כל בית עסק, יספר בהרבה לא רק את גביית מס ערך מוסף, אלא גם את גביית מס ערך מוסף. בתל-אביב מקימה חנות לשמונה חדשים, סוגרים אותה והולכים הביתה. כאשר יש מספר עוסק מורשה, זה קצת שונה.

אני העליתי אפשרות של מעקב על טובין בסדרי גודל גדולים שמגיעים לארץ מהיבואן לסיטונאי ומהסיטונאי לקמעונאי. הגיעו 2000 יחידות ווידיאו אפשר לעקוב ולראות מה קרה להן. חלק מהתרגיל של אנדרפקטורישן נובע מכך שבאיזה מקום אתה מקבל את הפיצוי. אתה לא יכול להוריד את המחיר מ-500 דולר ל-300 דולר. אם אתה עושה פיקוח על מקררים ומזגנים בתיאום עם מס הכנסה, אתה יכול לעשות מעקב אחרי טובין המגיעים מחו"ל ואז המסחר ההוגן יוכל לפרוח. היום מי שמקיים עסק בצורה הוגנת, לא יכול להתחרות עם מי שנוהגים אחרת. אפשר לאתר את הכמויות, הן לא עצומות.

לגבי השכירים, אינני מקבל את הצעקה של חבר-הכנסת רמון. יש גם שכירים שמרמית את מס הכנסה. אבל אם מדברים בהכללות, העצמאי עובד פי כמה יותר קשה ואין לו תנאים סוציאליים. אני חושב שצריך לרדת מהנושא הזה. מי שמדבר על אבטלה, צריך להעריך את התרומה של העצמאים. איש משק מצרפת סיפר לי על ישראלים שעובדים בצרפת. ואחר-כך מתפלאים שאין ייצוא מישראל. כל העולם מלא ביזמים ישראלים שעובדים מחוץ לישראל. אם נמשיך לפגוע בעצמאים נגיע לשוקת שבורה. אני מציע לא להתרגש מהצעקות של חבר-הכנסת רמון. לא יהיה מי שיצור מקומות העסוקה. כאשר אתה עובר בניו-יורק ואתה רואה בחורים ישראלים צעירים, אלא בדרך כלל טיפוסים של יזמים עצמאים. כאן הם נחנקים. לכן, זהירות בנושא זה.

יש קונצנזוס לגבי הורדת מסים על עבודה. גם השכירים וגם העצמאים מאמינים במלוות. בעבר ראו בהם מס. לפי דעתי, אם היינו מורידים את מס ההכנסה על עבודה ומאידך לוקחים את הסכומים האלה באמצעות מלוות חסכון ל-5-6 שנים, כי לא רוצים לתת את הליקווידיים האלה למשק - היינו מרגיעים את הרוחות ומאפיינים לצעירים לחסוך כסף. משכר ברוטו של 600-700 שקלים אי אפשר לחסוך ואי אפשר לרכוש דירה. לכן יורדים מהארץ. לכן מלוות חסכון - - -

י. ברון:

נשעבד את הילדים שלנו.

ח. קופמן:

אם יש לך ילד בין 23, המוטיבציה שלו היום לרדת מהארץ היא גדולה. אני יכול לתת לך חמישה שנות לפחות מהסביבה שלך. אחרי כל מה שהשקענו בהם, הם מרגישים שהם נעצרים. תן לו לפחות נייר ערך שאחרי 5 שנים יהיה שווה משהו. הוא רוצה לחסוך ללימודים או לדירה. תן לו נייר ערך ותוריד את המס.

א. ויינשטיין:

הדיון על התקציב, הוא הזדמנות לדיון מעמיק ולחשבון נפש. אני חושב שאפשר לומר מלה טובה על השיפור לטובה שחל במערכת המסים היום בהשוואה למה שהיה לפני מספר שנים ועל כך יש לברך.

אני במיוחד זוכה לשיתוף פעולה מירבה במסגרת שתי ועדות משנה, האחת לענין המסים העקיפים והשנייה למיסוי עצמאים.

חבר-הכנסת רמון יאל אם יש תכנית להאבק בהון השחור. אני חושב שהמאבק בהון השחור לא יכול להעשות באמצעות בקורת בחנויות. הון שחור אפשר לגלות על-ידי כוח מיומן שיכול לחדור למאזני החברות. אני חושב שמעולם לא חגברנו את מערכת המסים באנשים מיומנים, וזאת ניתח לעשות על-ידי שכר מתאים. מה שקרה הוא שמערכת המסים התרוקנה והאנשים הטובים מייצגים למטה איך לא לשלם מסים. אם אנשים לא ידברו כל הזמן על המלחמה בהון השחור, אלא יתפרקו מאידיאולוגיה, יראו תוצאות. אחרת ימשיכו לדבר על מלחמה בהון השחור עוד 30 שנה.

אי אפשר להשיג צדק במסים, אבל יש דברים שהם בלתי נסבלים, כמו מס על ארוחות או דחיית גיל הזכאות לקצבה לגבי נשים. מוציאים נשים מטירות המדינה לפנסיה בגיל 60 אבל קצבת הביטוח הלאומי תינתן להן רק כעבור חמש שנים. רעיונות אלה שמתפרסמים בלי מחשבה ובלי תיאום, אינם נראים לי.

הגיע הזמן לעשות מחקר ולראות כיצד ובאיזה חנאים עובדים הלא-שכירים. אני חושב שחבר-הכנסת רמון אינו צודק לחלוטין. צריך לראות מה קרה לשכיר ממוצע ומה קרה לעצמאי ממוצע במרוצת מספר שנים. השכיר יש לו פנסיה והחנווני אין לו פנסיה ואין לו תנאים סוציאליים. אנו דואגים לתנאי עבודה לפועלים ולצורך זה משחררים ציוד טמס. אבל כאשר עצמאי יושב בחנות בחל-אביב או ביפו, אנחנו איננו חושבים איך לתת לו הקלות מס, כדי שיוכל לעבוד בתנאים אנושיים. איך עובדים הסנדלרים? איך עובדים הרחכים בחל-אביב. באים ומציעים להטיל עליהם מס יסף.

ש. עמר:

תבדוק אם הם ברשת המיסוי.

א. ויינשטיין:

בודאי שהיו ברשת המס. אינני מדבר על הסכבה העליונה של העצמאים. אני מדבר על מרבית הציבור הזה. לקחו מהם מס יסף ולא נותנים להם תנאי עבודה. אותו סוכן נוסע ואותו אדך המוביל בטנדר, אין להם הוצאות.

היו"ר י. כהן:

יש להם הוצאות.

א. ויינשטיין:

לא, אין להם. ראינו זאת בוועדת המשנה לענין מיסוי עצמאים. לכן אני חושב שאנשי מינהל הכנסות המדינה צריכים להביא תיקונים לפקודת מס הכנסה בכיוון זה, כדי שאדם עצמאי במקום עבודתו יקבל כל ההקלות.

נקודה נוספת שאני מבקש להעלות היא - הוצאות רכב לעצמאים.

י. צבן:

ההודעה המרשיעה של הממונה על הכנסות המדינה היום, הקפיצה אותי לשאול מספר שאלות.

שאלה אחת - בזמנו מסר השר שחל, שלפי נתונים שהגיעו אליו מתוך 30,000 חברות רשומות במדינה, 20,000 לא שילמו אף אגורה מס הכנסה בשנתים האחרונות. אני רוצה לדעת האם הוא התבסס על נתונים שלכם.

שאלה שניה לגבי המלחמה בהון השחור. אני בכל זאת רוצה להבין, גם כדי שהדברים ייראו, מדוע כאשר אתם נחקלים בקושי, אינכם הולכים שלב אחרי שלב. אני מבין שחוק רישוי עסקים הוא מסובך, הוא אינו קטור רק ברשויות המקומיות. מדוע לא תלכו שלב אחרי שלב?

מתי פורטס דו"ח ועדת צרפתי לענין המלחמה בהון השחור?

י. ברון:

לפני שנה.

י. צבן:

תניחו נייר על שולחן הוועדה מה התחלתם לבצע, מה בצנרת, מה המסקנות שאתם לא מתכוונים לבצע.

י. ברון:

תקבל תשובה במקום.

י. צבן:

לגבי המגזר הקשה, מה שרואי "בעלי הבטחות", איפה אתם עומדים? אדוני הממונה על הכנסות המדינה, באחת ההסתייגויות שלי לחוק, שלא שמתי לב שהיא זכתה לתמיכה שלכם, הצעתי שאדם שמעלים הכנסה או רכוש ברוח שלו, יתיחסו אליו במלוא האמון ויאמרו: מכיוון שהודעת שהכנסה לא שלך והרכוש לא שלך, אנו מקבלים זאת בונה-פידה וזה לא יהיה שלך. אתם מוכנים ללכת לדבר הזה? אני רוצה לראות איך אז אדם יסווה בעלות על מגרש, או שהיו לו הכנסות של 2 מליון דולר בשנה.

לגבי מס הון נטו, כל פעם שמעלים את השאלה הזאת, התשובה הראשונה היא, שזה ענין של הרבה זמן להכין חוק מס הון נטו. מי שהולך עם התחנה על הכתף, לעולם לא יגיע לתחנה הבאה. אני שואל: האם התחלתם להערך למס הון נטו?

גיוס בעלי מקצוע בתנאים מיוחדים למערכת הגביה, איפה זה עומד?

מה הן הוראות פקודת מס הכנסה לגבי פטור ממס לנכים, באיזו מידה זה קטור לדרגת הנכות, ובאיזו מידה הפטור חלוי בהוצאות ממסיות שיש לנכה? אני קבלתי שתי פניות שסך המס לנכה - ואני רוצה שאתה תגיד אם זה נכה בעל נכות של 100 אחוז - הוא 4000 דולר לחודש.

ס. אלחנני:

זה נכה 100%.

י. צבן:

יש מעסיקים שמעסיקים נכים כאלה, על יסוד הסכם פיקטיבי, והם מקבלים מקלטי מס בסכומים גדולים. אני בעד סף מס גבוה לנכה, וסף מס זה יביא בחשבון מטפלת והוצאות אחרות במקרה של נכות של 100%, אבל שלא יהיו דברים שהם בגדר אבסורד הניתנים לניצול לרעה.

לגבי מדרגות המס, כאן נעשה דבר - וזה אינו באחריות שלך, מר ברון, אלא זה היה לפני כניסתך לתפקיד - כמו עם קצבת הילדים שראשיתו בניכוי מס. ועדת בן-שחר, בעזרת מדרגות המס, הביאה לשחיקת שכר הנטו של השכירה בצורה בלתי-רגילה. עכשו מבשרים בשורה לעם ישראל, שעושים מהפכה גדולה ומקילים עליהם בנטו על-ידי הזזת מדרגות המס. אני חושב שניצלחתם את המשחק בין הנטו והברוטו עד תום. אני יודע שיש לכם כוונות להמשיך בזה. אני חושב שזה דבר חמור ביותר.

ח. רמון:

מדוע זה חמור? אם תיתן בברוטו, תשלם את זה באינפלציה שתשחק את הנטו. כאשר אתה נותן בנטו, אתה אינך מביא לאינפלציה ואינך שוחק את השכר.

ד. תיכון:

אני רוצה להעלות בקצרה שני נושאים: אדוני הממונה על הכנסות המדינה, האם אינך חושב שהגיע הזמן להקים ועדה צבורית שתעסוק ברפורמה בחחום המסים בדומה לוועדת בן-שחר. מאז ועדת בן-שחר סיבכנו את העניינים והגענו לפלונחר שאי אפשר לצאת ממנו.

הנושא השני - חוק אלסינט. אני קורא שמישהו החליט להקפיא את

החוק.

י. ברון:

לא מישהו. הממשלה החליטה.

מ. שטרית:

יושב ראש הוועדה, חבר-הכנסת שפירא, אמר לי שיש בקטה של האוצר שלא להביא החוק לדיון בוועדה. אני העליתי את הנושא במסגרת הצעה לסדר-היום.

היו"ר י. כהן:

אני ניסיתי לנקות את שולחן הוועדה מכל ההצעות לסדר-היום שהועלו על-ידי חברי הוועדה, ואני זומע מהמונה על הכנסות המדינה - - -

י. ברון:

אינני יודע על מה מדובר.

היו"ר י. כהן:

אני אשתדל ליזום דיון בנושא.

ד. חיכון:

חוק אלסינט חוקק על-ידי הכנסת. אם רוצים להקפיא אותו, מן הדין לבוא לכנסת ולמסור הודעה.

י. ברון:

יש צורך בחקיקה ראשית.

ד. חיכון:

יכול להיות שמישהו יש לו הרהור שני לגבי החוק. לנו היה הרהור שני בעת חקיקת החוק. אבל אם יש לכם כוונה להשעות ביצוע החוק, תבואו לכאן. אם אתם הולכים לחקיקה ראשית כדי לבטל את החוק - - -

י. ברון:

לא לבטל את החוק.

ד. חיכון:

אני קורא בספר התקציב והכסף שיועמד לרשות המו"פ יועמד באמצעות התקציב ולא באמצעות חוק אלסינט, כי החוק יוקפא. מה זה "החוק יוקפא"? לגבי המהות של החוק, אני חושב שהרעיון הסמוך ביסוד החוק הוא רעיון טוב, אבל הדרך בו יוסם החוק היא דרך רעה, וצריך לשנות אותה. לכן אני מציע שתבהיר מה בכוונתך לעשות. אני אציע שלא להקפיא את החוק, אלא לשפר אותו בצורה כזאת שנוכל להזרים כסף למו"ם באמצעות חוק אלסינט משופר.

ד. חיכון:

לגבי מדרגות המס, אי אפשר להחזיק את המקל בשני הקצוות: לבקר את האוצר על שחיקת השכר היתה דרסטית מדי ולא לתבוע את תיקון הדבר, ואת התיקון צריך לעשות בברוטו או בנטו. שנית, אנחנו יודעים ששיטה זו היא אנטי-פרוגרסיבית, כי הקלות במס משפיעות בחלק של ההכנסות וכך הגענו למצב ששכר המינימום בנובמבר חזר לרמתו לפני 14 שנה מינוס 8.9%. בשכר המינימום אינך יכול לשחק בברוטו ובנטו.

ח. רמון:

אתה יכול להעלות את הברוטו על-ידי העלאת הנטו.

י. צבן:

מה על ה-5.35% של הביטוח הלאומי לגבי בעלי דרגות נמוכות שלא יוכלו להנות מהקלות במס?

אחת המסקנות של המחקר של גבאי היתה, שצריך לעבור לבסיס מס משפחתי, כדי להגביר את השוויוניות בתקבולי המס. אני רוצה לדעת, האם אתם מתכננים את זה או לא.

בעמודים 76/77 מופיעים נתונים בהם מופיעה ישראל במקום לא סימפטי מבחינת הפיורגריביות של המס. אנו מופיעים במקום השלישי אחרי מלטה ויוון בעומס המסים העקיפים לעומת המסים הישירים. אני רוצה לדעת אם זו המדיניות המוצהרת שלכם להיות ייחיים לארצות אלו המעדיפות מסים עקיפים על מסים ישירים, כי המדיניות שמתנהלת היא אכן כזאת.

ח. רמון:

בתקופת אינפלציה מסים עקיפים עושים יותר צדק.

י. צבן:

לא מקבל.

ח. רמון:

ב-1984 הפסידה המדינה מיליארד דולר שלא נגבו מעצמאים ומחברות.

י. צבן:

אני מסב תשומת לב חברי הוועדה לטור של הביטוח הלאומי, כדי לנפץ אחת האגדות על עלות העבודה והתשלומים הסוציאליים. בישראל עלות העבודה והתשלומים הסוציאליים מהווים 14.9% לעומת 24% בארצות אחרות.

אני מסב תשומת לבכם לדו"ח של המכון לפיריון הייצור, הקובע שכל התשלומים הסוציאליים הנגבים בישראל הם 49% לעומת 60% בארצות אחרות. ומה אומרים לנו? בריבית התעשיינים אינם יכולים להתחרות, בחמרי הגלם - לא, רק בעלות העבודה יתחרו? מישהו החליט לעשות כאן שכר עבודה קוריאני?

מ. סטריט:

בהמשך לדיון שהיה כאן הבקר, אני חולק על דעתו של ראש עיריית הרצליה. אזרח שאין לו בעייה של אי-תשלום מסים, לא יעצרו אותו. אם אזרח חייב מסים, הוא צריך לשלם וחובה על מס הכנסה אף לרחיק לכת ולנסות לכצוא את אלה המתחמקים מתשלום המסים; כאשר מדובר על הון שחור בהיקף כל-כך גדול, טוב עושים נציב מס הכנסה ומנהל המכס לעשות פעולות כאלה. לדעתי, יש הצדקה לגבות כל פרוטה האפשר לגבות.

יש חילוקי דיעות על דרך הטיפול בעברייני מס. היום תופסים עברייני מס, פותחים בהליך משפטי. ההליך המשפטי נמשך 2-3 שנים. הוא לוקח עורך דין, משתקים לו את העסף ואחר-כך, אם יש לו עורך דין טוב, הוא יוצא זכאי. לכן צריך לבחון אם אין דרך מהירה יותר, למשל - תשלום כופר. תקרע אותו כופר. אני יודע שכל אדם שנתפס מוכן לשלם כל מחיר, העיקר שירד מהעניין בלי משפטים. אינני חושב שיש סיבה למישהו להכניס אותו לבית-הסהר. לכן צריך למצוא דרך לגבות את המסים - - -

י. צבן:

הוצאות עורך הדין ורואה החשבון במשפט מוכרות לצורך מס הכנסה?

י. רבינוביץ:

אם כתברר שהוא יצא זכאי - כן.

מ. סטריט:

לדעתי, הדרך של תשלום כופר, היא דרך ענישה אפקטיבית.

אנחנו אטרנו הקלות במס הכנסה לעובדים במסמרה שניה ושלישית. כל עובד תעשייה במסמרת ראשונה מגיעה למסכורת שהיא שוות-ערך למענק האבטלה. לכן אנשים אינם רוצים לעבוד בתעשייה. אני יכול להצביע על מפעלים רבים ביבנה, שכל העובדים בהם הם ערבים. יהודים אינם מוכנים לעבוד בשכר כזה.

מפעל הטכסטיל אומר: אני משלם שכר הסתדרותי; מפעלים אחרים אומרים: איננו יכולים לשלם יותר. צריך לחשוב על רפורמה בנושא זה, כדי שיהיה כדאי לעבוד במדינת ישראל, כדי שאדם ייוצא לעבוד יוכל לפרנס את משפחתו. (אי יכול להצביע על יורה של מקצועות שעדיף לא לעבוד בהם ולקבל דמי אבטלה. הוועדה חייבת למצוא דרך לשנות את המצב הזה. אם מדברים על הבראת המסק וחידוש הצמיחה; חייבים לעשות זאת. המדינה משקיעה מליונים בהעברת מפעלים לעיר פיתוח ואנשים אינם מוכנים לעבוד בהם, כי הסכר הוא נמוך. כך בשדרות, כך באופקים וכך במקומות אחרים.

בנושא הבנייה, אני רוצה להעלות שאלת הבנייה להסכרה. בארצות-הברית יש חוק על בניית בתים להסכרה. סם הממשל נותן סיוע לקבלנים הבונים להסכרה. הוא אומר לקבלן: אם אתה משקיע כסף בבנייה להסכרה, הממשלה תעלה על הכסף שלקחת מהבנק, היא הוצאה מוכרת.

י. ברוך:

הריבית.

מ. סטריח:

הריבית ונוסף לכך יש פחת מואץ על הבתים. שאלתי את איש הממשל מדוע הם עושים זאת, והוא אמר לי: אם אני לא אעשה זאת ולא אתן פחת לאנשים להשקיע את הכסף במטרות שאני רוצה, הם יחפשו מטרות אחרות. אם אני נותן לו חמריץ, הוא בונה בתים ופותר בעייה. במקום שהמדינה תבנה בתים ביזמתה, הקבלנים בונים. וכאשר הם בונים הם מעסיקים עובדים.

אני הבאתי בנייה להסכרה כדוגמה. בידי הציבור במדינה יש חסכוניות בהיקף של 40 מיליארד דולר, כאשר המדינה נתונה בגרעון של 23 מליון דולר. אם יוצרו אפיקי השקעה לאנשים בארץ, הם יסקיעו את מהכסף המוחזק בארץ ואם מהכסף המוחזק בחו"ל, וזה יביא לחידוש ההשקעות במסק.

והנושא האחרון שאני רוצה לעמוד עליו הוא - הריבית על הלוואות ליזמים. שיעור הריבית היום, לא ניתן לעמוד בו. אנשים פושטים רגל. לדוגמה, מפעל המלונות של חיים היף. אין לי נגיעה אישית בעניין. אסתי עובדת אצלו. אבל אדם זה יש לו רכוש של 30 מליון דולר, והוא עלול להגיע לכונס נכסים, ואז יפוטרו 2,000 עובדים, ודמי האבטלה שישולמו לעובדים אלה יעלו יותר. אני התנגדתי לשיקום מפעל "אתא", כי זה עסק מת. סולל-בונה בעיני הוא עסק מת. כל עוד יש להם 12,000 עובדים קבועים בבנייה, אין להם סיכוי להשתקם. אם לחיים שיף היתה אפירות לקבל הלוואה ל-15-10 שנים בתנאים סבירים, זה יוצא בקלות מהמצב שהוא נתון בו.

היו"ר י. כהן:

אין קונים?

מ. סטריח:

עד שיבוא קונה יעבור זמן, ובתיירות הזמן יש לו חשיבות.

אין עם מי לדבר. דברתי עם בנק ישראל, בנק ישראל לא נותן הלוואות. אומרים לו: תמכור. הוא מנסה למכור. אבל אנשים שבאים לקנות, במצבו זה מציעים לו רבע מהמחיר. כמובן יש רבים. מוכרחים למצוא דרך לפתור בעיות כמו הבעייה של חיים שיף. אסור שאי-עסקים שמנהל עסק מרוויח ומעסיק 2000 עובדים, יגיע לפשיטת רגל.

היו"ר י. כהן:

רבותי, מיצינו את הדיון בנושא אומדן הכנסות המדינה בהצעת התקציב לשנת 1986. חשובת הממונה על הכנסות המדינה נשמע בישיבת הוועדה מחר.